

Véleményem szerint

JUHÁSZ JENŐ
a **Művelődési**
Minisztérium
könyvtári
osztályának
vezetője

a legfontosabb elvi kérdések az iskolai könyvtárügyben ma már tisztázódtak. Igaz ugyan, hogy közülük sokat még részleteiben ki kell munkálni, de bűn volna arra várni, míg az összes kérdésben kikristályosodott elképzelések válnak általánossá, és végrehajtásukhoz hiánytalanul meglesznek a kívánt feltételek is. Keresni kell tehát azokat az utakat, amelyeken az adott körülmények között is felgyorsítható a tervek végrehajtása.

Az iskolai könyvtárak előtt álló legfontosabb feladatok mindegyike feltételezi a pedagógusok alkotó közreműködését éppen úgy, mint a könyvtári rendszer nyújtotta előnyök kiaknázását. A legaprólékosabb, legkitartóbb munkát igénylő feladat az iskolai könyvtárak állományának gyűjteménnyé fejlesztése. Az iskolák könyvtárait meg kell tisztítani a felesleges, elavult dokumentumoktól. Ezt a könyvtáros-pedagógusok csak a hálózati központok, illetve a szaktanárok segítségével végezhetik el eredményesen. Az általános iskolai könyvtárosok munkáját nagyban megkönnyítené egy — remélhetőleg belátható időn belül megjelenő — mintakatalógus is. A rendteremtés azonban nem egyszeri, hanem folyamatos szakszerű munkát követelő feladat, amelyet csak felkészült könyvtáros-pedagógus láthat el sikeresen. Az országos irányításnak pedig az a legsürgetőbb feladata, hogy törvényes keretekbe foglalja az iskolai könyvtárosok státusának, munkarendjének, dotációjának megnyugtató rendezését. Ezen felül gondoskodni kell arról, hogy kellő számú, megfelelően képzett, hivatástudattal rendelkező pedagógus-könyvtáros végezzen iskolai könyvtárosi munkát. Még ennél is nagyobb feladat, hogy a pedagógusokat, oktatókat, nevelőket és rajtuk keresztül az egész társadalmat korszerű könyv- és

könyvtárhasználati ismeretek birtokába juttassuk. Ezért ki kell dolgozni a könyv- és könyvtárhasználatra nevelés módszertanát, amelyet mielőbb be kell építeni a pedagógusképzés tantervébe.

A magyar könyvtári rendszeren belül az iskolai könyvtárügyben érezteti leginkább hatását a hálózati központok tevékenységének hiánya. Azokat a feladatokat azonban, amelyek ezekre a központokra várnak — módszertani irányítás, a szakfelügyeleti teendők végzése, továbbá gondoskodás a pedagógusok képzéséről, illetve a pedagógusok könyvtárhasználati ismereteinek elmélyítéséről —, a rendelet által hálózati központnak megjelölt intézmények legtöbbször nem képesek ellátni az alapvető működési feltételek hiányában. Ilyen helyeken kompromisszummal, például a funkciók megosztásával kell a megoldást elérni. Bizonyos, hogy a hálózati központ fő funkciói közül nem lehet a pedagógus továbbképző intézetről átruházni más intézményre a pedagógusok könyv- és könyvtárhasználati képzését, de az iskolai könyvtárosok szaktanfolyamainak szervezését más könyvtári hálózat is végezheti, mint ahogyan a pedagógusok szakirodalmi ellátása szintén csak a könyvtárközi együttműködés révén oldható meg. Az iskolai könyvtárak módszertani gondozását illetően perdöntő, hol teremthetők meg azok a tárgyi, illetve méginkább a személyi feltételek, amelyek a legjobban segíthetik a hálózatba tartozó intézmények munkáját. Semmiféle feladat-átruházás sem mentesítheti azonban az oktatásügyet, a pedagógusokat a felelősségtől. Az iskolai könyvtári szakfelügyelet tekintetében mindenképpen indokolt, hogy ez kettős kötődésű legyen: egyrészt a szaktantárgyi felügyelethez, másrészt a könyvtári szakfelügyelethez kapcsolódjék. Véleményem szerint a közeljövőben nem is a szakfelügyeleti tevékenységgel lesz gondunk, mert ellenőrizni csak a szolgáltatásra képes intézményeket lehet és érdemes. Ezeket viszont a legtöbb helyen aprólékos munkával még meg kell teremteni.